

CLOSE-UP

CANVAS BRENGT DOCUMENTAIRE OVER GEHEIME MUSEA

Heel wat musea tellen aparte afdelingen voor erotische kunst. Ook particuliere verzamelaars koesteren schilderingen, verlichte boeken, beelden en andere objecten waarin kunstenaars hun seksuele fantasieën botvierden. Peter Woditsch nam een kijkje in de verborgen schatkamers.

Erotische kunst zit goed verstopt

VAN ONZE REDACTEUR

JAN VAN HOVE

BRUSSEL | In de Bibliothèque Nationale in Parijs noemt men het *L'Enfer* (de hel). In het Archeologisch Museum van Napels hebben ze het over *Il Gabinetto Segreto* (het geheime kabinet). In het Vaticaan zegt men er niets over, maar ook daar moet een plek zijn waar duizenden werken worden bewaard die in de loop van vele eeuwen door de censuur verboden werden.

'Erotische kunstschaten baden in een sfeer van geheimdoenerij', zegt de documentairemaker Peter Woditsch. Veel informatie circuleert van boren zegen. Het onderwerp heeft altijd gestoord en zelfs vandaag ligt het moeilijk. Dat mag ons verbazen in een tijd dat pornografie en seksualiteit via het internet zo openbaar en voor iedereen toegankelijk geworden zijn.

Woditsch maakte drie jaar geleden een boeiende documentaire over Catharina de Grote. Daarin liet hij onder meer het licht schijnen over de erotische kunst die de keizerin in haar paleizen bewaarde. In sommige kamers waren zelfs de meubelen met voorstellingen van hitsige saters en vrijende paartjes gedecoreerd. De documentaire kende een internationaal succes.

Vanavond zendt Canvas Woditsch' nieuwe film *Geheime musea* uit, een productie van Sophimages in samenwerking met verschillende Europese zenders. Daarvoor maakte hij opnamen in enkele topmusea, waaronder het Louvre, en ging hij praten met belangrijke verzamelaars die hem een blik op hun schatten gunden. 'Ik heb tijdens het maken van de film stukken gezien waarvan slechts weinig mensen het bestaan kennen', getuigt Woditsch.

Verbrand

Een beetje geheimzinnigheid is essentieel voor de aantrekkingskracht van erotische kunst. *L'origine du monde*, het bekende naaktschilderij van Courbet, was legendarisch toen het door verzamelaars achter een gordijntje werd verstopt. Nu het open en bloot in het Musée d'Orsay hangt, is het niet meer zo spannend.

Muurschildering met een erotisch tafereel uit Pompeji. Uit het 'Gabinetto Segreto' van het Archeologisch Museum van Napels. © sophimages

Toch wordt er volgens Peter Woditsch nog altijd moeilijk gedaan over de toegang tot erotische kunst. Werken uit 'de hel' van de Bibliothèque Nationale in Parijs kun je alleen voor studietoelinden raadplegen, en die regel geldt in de meeste musea en bibliotheken. In de Whitechapel Gallery, een prestigieus kunstcentrum in Londen, werd een tentoonstelling van Hans Bellmer onlangs slechts voor de helft opgesteld. Officieel ging het om plaatsgebrek, maar belangrijker was dat moslimbewoners van de wijk geïmmigreerd hadden vanwege het gewaagde karakter van Bellmers werk.

'Je staat ervan te kijken hoeveel grote kunstenaars en schrijvers erotisch werk gemaakt hebben', zegt Woditsch. 'Ook bij de eigenaars kom je verrassingen tegen. Zo zag ik erotische uitgaven met het ex-libris van een Franse kardinaal. Nogal wat werken, bijvoorbeeld van Courbet, werden na de dood van de maker verbrand door familie of erfgenamen. Turner verbrandde sommige werken zelf.'

Verhelderend zijn de getuigenis-

'Ik heb stukken gezien waarvan slechts weinig mensen het bestaan kennen'

sen van verzamelaars in de film. Woditsch sprak bijvoorbeeld met Karl-Ludwig Leonard, een Duitse bibliofiel die meer dan twintigduizend erotische uitgaven bezit, waaronder unieke exemplaren. 'Collectioneren is ersatz voor het leven', zegt Leonard. 'Het is een oerinstinct. De kern ervan bestaat erin dat je iets helemaal

voor jou alleen wilt hebben.'

De documentaire zit boordevol weetjes over de kronkels van de menselijke psyche. Zelfs in de grootste musea werden kisten met erotische kunstschaten op een zolder 'vergeten' of staan aantoonde beelden met de rug naar de toeschouwer. Topstukken van de erotische kunst en literatuur, zoals het manuscript van *Les 120 jours de Sodome* dat Markies de Sade in de gevangenis schreef, komen in beeld.

'Kunst wordt beschouwd als iets van de elite', zegt een getuige in *Geheime musea*. 'Het schokt de mensen dat zo iets 'laags' als seksualiteit daarin een plaats heeft.'

Handschrift van 'Les 120 jours de Sodome' van Markies de Sade. © sophimages

'Geheime musea' wordt vanavond om 20.50 uur uitgezonden op Canvas.